

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Avtvmnalis - A Dominica Decimaquinta post Pentecosten, ad
Adventum

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Feria 6. Parabola de Talentis. Temperamenti regendi parata Ratio, parata
ratio est reddendi Deo talenti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44846

FERIA SEXTA.

PARABOLA DE TALENTIS.

Sicut homo peregrè proficiscens, vocavit servos suos, & tradidit illis bonas suas & uni dedit quinque talenta; alij autem duo: alij verò unum; unicuique secundum propriam virtutem; & profectus est statim. Matth. 25.

VERITAS PRACTICA.

Temperamenti regendi parata Ratio, parata ratio est reddendi Deo talenti.

SENSVS EST, Quod prout quisque cum gratia vigilabit naturali suo temperamento rationaliter temperando, tam aptus & paratus erit ad multiplicandum talentum; & reddendam de illo rationem.

RATIO EST, Quia paratum esse ad reddendam de talento rationem nihil aliud est quam quod quisque talentum acceperit rectè impenderit.

Sed prout quisque cum gratia vigilare naturali suo temperamento rectè & rationaliter temperando, tam rectè quod accepit talentum impenderit.

Ergo & ita paratus erit ad reddendam de talento rationem; Et sic temperamenti regendi parata Ratio, parata ratio est reddendi Deo talenti; Quod sanè plurimum valere potest ad curam & vigilantiam adhibendam circa temperamentum naturale rationaliter & Christianè temperandum.

I. PUNCTUM.

COMMENDATÆ jam multoties Vigilantiæ vera & solida praxis nunc aperius exprimitur, cum in naturali temperamento, ratione & gratia temperando ponitur. Ponitur autem cum de distributis talentis Parabola proponitur, cuius hæc summa est: Tribus servis pecunia quæ Talentum dicitur inæqualiter prout cuiusque vires ferebant à suo Domino ad negociandum conceditur Duo primi quorum unus quinque acceperat, & alter duo, rem feliciter confecerunt, sua duplicata retulerunt talenta, & hanc uterque à Domino suo promeruit compensationem: *Euge serve bone & fidelis, quia super paucas fusti fidelis, supra multa te constituam.* Tertius verò qui unum

Haynesius parat quarta.

duntaxat talentum acceperat, nihil ex eo fructus retulit, sed vano quodam metu deterritus pecuniam suam otiosam & infrugilem in terra detinuit: quodcum resecivisset Dominus servum inutilem vehementer objurgavit & malè multatū iussit in tenebrosissimum detrueri carcerem,

Nunc verò quid tota significet Parabola, quid sit talentum multiplicare, & utris horum trium similitiores simus ut constet planius, proponitur hæc valde consideranda Veritas ad proxim Vigilantiæ magis ac magis declarandam, Quod prout quisque suo naturali temperamento, ratione & gratia temperando vigilans, tam feliciter aut infeliciter cum illo de talento agatur: tam paratam aut imparatam de accepto & reddendo rationem habere dicendus erit, Quid est enim talentum? Quid multiplicatum talentum? Et quid eius reddendi paratam aut imparatam habere rationem? Tria sunt hæc nobis particulatim enucleanda.

De primo, sic sanctus Joannes Chrysostomus: *Talenta hic pro eo quod unusquisque facere potest accipimus, sive autoritate protegere, sive pecuniis iuvare, sive doctrina admonere: sive alia quapiam re, proximis prodesse queas.* Sic conformiter Glossa in hanc parabolam; *Nota, inquit, quod quicquid datur in rebus mundanis vel spiritualibus pro talento impuatur, de quo est reddenda ratio.* Sic S. denique Gregorius: *Talenti nomine cuiuslibet reputabitur quod vel minimum acceperit, quo nempe bene uti possit in suam & proximorum utilitatem.*

Jam verò, quid est multiplicare talentum nisi hoc ipsum quod accepisti proximo impendendum sic rectè ac fideliter impendere ut acceptæ gratiæ respondeat vel effectus æqualis vel talis cura producendi effectus, ut peses te non stete *LUC. 19.* rit quin fructuosus fuerit labor tuus. *Curam illius habe,* dicebat Samaritanus stabulario cui vulneratum à latronibus hominem commendabat, ubi cura non curatio memoratur.

Bbb

Denique

Denique quid paratam aut imparatam habere reddendi rationem talenti, nisi sic paratam esse ad os suam bene merendi de aliis occasionem, ut non minus diligenter, non minus fideliter, circa omnes, omni loco & tempore te impendas & superimpendas quam si tum es moriturus, & Christorationem redditurus. Sic loquimini & sic facite, sicut per legem libertatis incipientes iudicari. Agitur hic manifeste sanctus Jacobus de Charitate proximi sive de operibus in proximorum utilitatem exercendis, monetque sic verbo & opere beneficiendum esse proximo, sicut lex Evangelica præcipit quæ lex est libertatis, id est, quæ liberè præcipit omnibus vel quæ præcipit omnibus ut liberè & liberaliter agant, non more servorum qui metu tantum moventur, & qui non plura quam exigantur faciunt, sed amore filiorum qui plura velent quam præstent si plura possent, qui nulla re propria detinentur quo minus liberi sint ad agendum, qui tam liberi sunt & expediti ad agenda omnia ut quidquid agunt non oneri sed honori vertant, qui denique sic amore, sic liberè, sic non coactè moventur ad beneficiendum proximis, ut tamen tam sedulo, tam religiosè, tam efficaciter beneficiani quam si peccarent non faciendo quod liberè faciunt, & quam si proximè iudicandi essent de peccato, & iudicandi secundum exactiorem Evangelicæ legis normam: quasi iam inciperent iudicari & condemnari si quod possunt non facerent.

Hoc est paratam habere talenti rationem; hoc est quod illi duo boni & fideles servi fecerant; hoc est quod servus inutilis non præstitit; hoc est quod istum servum magis imitatis quam duos alios.

II. PUNCTUM

SED hæc omnia sic procedunt & pendunt à naturali temperamento rectè temperando, ut prout quisquis in hoc invigilaverit, tam certò proximis omni virtute sua curam omnem impendet, vel negabit.

Tria hic etiam sigillatim expendi possent. Primo quid temperamentum. Deinde quid temperatum temperamentum. Ac tertio, quomodo inde talenti valor & ratio.

De primo, Temperamentum est naturalis illa quæ vulgò dicitur Complexio, sive sanguinea, sive biliosa, sive melancholica, sive phlegmatica, sive sic mixta & temperata ex his quatuor quos vocant humoribus ut vix ullus emineat, sive sit aliquis eminentior & prædominans aliis,

Unde formatur Indoles & nativa quædam propensio in amorem & latitiam potius quam tristitiam, vel è contra; unde & alij conformes facilius in uno quam in alio excitantur affectus; Quæ de re sic egregie Philo Judæus: *Isdem quidam delectantur, quidam offendantur, nam quæ his probantur alij displicent; quæ hi ultro accersunt ut domestica, alij procul in malam rem profligant ut alienissima. Equidem fortè fortuna theatrum ingressus, aliquos animadversi ad unum carmen tragætorum citbaræ odorumque in scenâ certantium, alios sic demulseri, ut non temperarent sibi quin assurgentes acclamarent & applaudentes alios non magis movent hoc, quam illes ipsos gradus saxos quibus insisterent; alios irritantur offendi, ut è theatro se proriperent utraque manu compressis auriculis, ne quid ex se sono reliquum molestiam crearet fastidiosis animis.*

Hinc etiam tam diversæ ingenij qualitates, aptitudines & capacitates, ut unus in speculativo scientiis plurimum valeat, alius in humanioribus studiis, alius in mathematicis, alius in mechanicis, alius urbanam, alius agriculturam magis colat vitam; alius loquendo, alius scribendo excellat; alius ad gubernandum aptus, & alius ad inferiora quædam excolenda modestia magis idoneus, quibus variis ingenij dotibus accedunt mores etiam valde discrepantes, quales in illis duobus geminis Jacob & Esau sancti Patres observant.

Cum sit autem in libero cuiusque arbitrio ad potestatem cum divina gratia quæ nunquam tota deest suos praves mores corrigere, ac temperare hinc sit quod secundo loco proponitur Temperamentum, non naturaliter ut supra dictum est quantum ad humores, sed moraliter quoad mores, qui si nimis propendant in aliquem naturalem affectum, retorquentur in oppositum, vel ad auream mediocritatem in qua consistit Virtus revocantur. *Id. vasa illos durè,* inquit Apostolus, sed valde mirum quod id Titò commendat quod verbatim Timotheo, quia scilicet in quo unus deficiebat, alter excedebat, & sic utriusque temperamentum temperabat, cum uterque sibi suo studio comparare niteretur quod natura non dederat.

Atque hinc tertium & præcipuum quod expendas, hinc scilicet prout rectè ac fideliter suum quisque temperamentum temperavit, cotrexit, gubernavit, tam rectè ac fideliter suum talentum exercebit; sive id naturaliter, sive id supernaturaliter ita fiat, Naturaliter quidem, quatenus ipsi tempe-

semper mento naturali talentum inhaeret suo modo, velut insirus arbori succulus; Unde & naturam temperamentum necesse est ut induat & sapiat: si verbi gratia qui concionatur aut qui gubernat fuerit cholericus aut melancholicus, ipsa eius concio, ipsa eius gubernatio cholera aut melancholica sapiet, & ad tantum detrimentum capiet quantum erit excessus vel defectus naturalis quem non satis temperat.

L. 9. Ep. 43. ad Tribicu Abbatem.
 Sic factus Gregorius scribens ad Abbatem qui multum laborabat in suis regendis subditis, quod ex nulla, inquit, alia re evenire valuit, nisi quia tua dilectio in regimine suo inordinata est, nec cum gravitate aliquid valet disponere; sed modo sicut peccantibus leniter blandire: modo inordinate, & extra modum nimium irasci. Nam si jamet ipsam in mentis sua ratione posuisset, ipsa eius maturitas haberi in reverentia potuit. & disciplinae ordo servari.

Apoc. 3.
 Et etiam supernaturaliter & divinitus ita fit, ita permittente vel agente Deo, ut in penam vel in praemium minoris aut majoris operae positae in regendo temperamento, minores aut majores gratias conferat ad talentum exercendum, & uberiores inde fructum colligendum. Qui vicarius faciam eum columnam in templo Dei mei. Qui vicerit suos scilicet hostes domesticos, suos naturales motus & impetus rationi repugantes, faciam eum columnam, nempe firmum & effiacem in operando quicquid operetur. Hinc apte Apostolus, postquam dixit, *semper mortificamur in corpore nostro circumferentes*, ut & vita Iesu manifestetur in corporibus nostris, tum paulo post subdit & concludit; Ergo mors in nobis operatur, vita autem in vobis, quasi diceret, morte nostra vobis vitam operamur, nos mortificati vos vivificamus. Quod Christus de se ac de suis expressit dixerat, *Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum afferet*. Ac rursum, *Ego super vultu vobis, & Pater meus agricola est: omnem palmis em in me non ferentem fructum, tollat eum: & omnem qui ferit fructum, purgabit eum, ut fructum plus afferat. Quid est, purgabit eum, nisi temperamentum eius temperabit? Quid porro, fructum plus afferat, nisi quod talentum fructuosius inde reddetur.*

1. Cor. 4.
 Etiam, *12.*
Ibid. 15.

III. PUNCTUM.

PATET igitur quantum conferat ad rationem de talento reddendam, temperamenti ratio, non solum ut talentum non remaneat otiosum, non

solum ut actu & frequenter exerceatur, sed ut fructuose ac laudabiliter ad Dei gloriam, ad proximorum utilitatem, & aeternam Operantis mercedem impendatur: cum alioquin nisi quis seipsum in ea praesertim parte animi qua magis inordinatus est prius ordinet & componat, vix aptus umquam erit ad opem alii conferendam, quantumcumque praesentem excellat ingenio; nam in illud quod alii conferet, semper redundabit aliquid ex illa sua pravitate quam non correxit, ex quo fiet ut totum opus depravetur vel in substantia, vel in modo, vel in fine, nec quidquam aliud inde resuletur quam *as sonans aut cymbalum tinniens.*

Unde enim putas tam modicus in Ecclesia fructus & profectus in omni hominum statu, cum abundant Viri excellentes qui praesint, qui loquantur, qui converentur; unde inquam tam modicus tam excellentium virorum fructus, nisi quia non manent in eo qui dixit *sine me nihil potest fieri*; non manent autem quia suis in affectibus non satis recte compositis avertuntur, non quod vellet Christus docent, non quo vellet modo vel fine, sed pro suo quique ingenio, vident vana & divinant mandacium, dissent, aut Dominus, cum Dominus non miseris eos, & perseveraverunt confirmare sermonem.

Hi nempe sunt quibus Dominus per Prophetam: *Vae Prophetis insipientibus qui sequuntur spiritum suum & nihil vident, quasi vulpes in deserto.* Id est, dolosi & latentes quando quid contra spiritum suum pro Dei gloria loquendum esset & agendum, unde & pergit Dominus: *Non ascendisti ex adverso neque opposuisti murum pro domo Israel ut siatis in praesentia, in die Domini.* Et paulo post: *Ed quod de eperit populum meum dicentes, Pax, & non est pax: Et ego adificabas parietem, illi autem limabant eum luto absque paleis.* Dic ad eos qui limant absque temperantura quod casurus sit. Et quae plura ibi prolequitur contra eos qui consunt pulvillus sub omni cubito manui: & faciunt cervicalia sub capite uniuersae aetate ad capiendas animas. Qui quidem viri sic adulantes & palpanes suis auditoribus vocantur ibi filiae seu foeminae, quae leviter qui suis vanis affectibus sicut foeminae moveantur, quos tamquam viri fortiter repressisse debuerant, ut fructum facerent.

Quamobrem recte Sapiens: *Praparatorum operum tuum, & diligenter exerce agrum tuum ut possis adifices domum tuam* quasi diceret, non aliter tuos domesticos ales ac nutries, nisi prius quod te anxia